

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Факультет фізики, електроніки та комп'ютерних систем

Кафедра фізики твердого тіла та оптоелектроніки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

**В.о. проректор з науково-педагогічної
роботи**

_____ **Верба О.В.**

“ _____ ” _____ 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПН 2.2 Фізика напівпровідників

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напря́м підготовки _____

(шифр і назва напряму підготовки)

спеціальність _____ **6.040204 – Прикладна фізика**

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

факультет/центр _____ **Фізики, електроніки та комп'ютерних систем**

(назва факультету/центру)

м. Дніпро – 2017 р.

Робоча програма «Фізика напівпровідників» для студентів за напрямом підготовки 6.040204 – Прикладна фізика _, - 9 с.

Розробник: Панченко Т.В., д.ф.-м-н., професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фізики твердого тіла та оптоелектроніки

Протокол від. “ 15 ” 05 2017 року № 14

Завідувач кафедри фізики твердого тіла та оптоелектроніки

_____ (Грубіцин М.П.)
(підпис) (прізвище та ініціали)
“ 16 ” 05 2017 року

Схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю

104 Фізика та астрономія
(шифр, назва)

Протокол від. “ 06 ” 06 2017 року № 4

Голова _____ (Скалозуб В.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)
“ 06 ” 06 2017 року

Схвалено Вченою радою факультету
фізики електроніки та комп'ютерних систем

Протокол від. “ 06 ” 06 2017 року № 76

Голова _____ (Коваленко О.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)
“ 06 ” 06 2017 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 5	Галузь знань 0402 Фізико-математичні науки	нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність 104 Фізика та астрономія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	-
Індивідуальне завдання -		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		1-й	-
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2.94 самостійної роботи студента - 5.88	Освітньо-кваліфікаційний рівень: другий (магістерський)	18 год.	
		Практичні, семінарські	
		32 год.	
		Лабораторні	
		год.	
		Самостійна робота	
		100 год.	
		У тому числі індивідуальні завдання: 10 год.	
	Вид контролю: залік		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: 0.5 (денна форми навчання)

2. Мета та завдання дисципліни

2.1. Метою викладання дисципліни «Фізика напівпровідників» є підготовка фахівців зі спеціальності «фізика конденсованого стану» та кваліфікаційним рівнем «магістр», що глибоко розуміють теоретичні основи сучасних уявлень про квантово-механічну природу фізичних явищ у напівпровідниках, які ефективно використовуються напівпровідниковій електроніці, що добре обізнані з питань про ефекти та процеси взаємодії електромагнітного випромінювання з електронною підсистемою кристалів, вміють аналізувати прикладне значення фізичних властивостей напівпровідників та фізичних процесів у них.

2.2. Завдання є загальноосвітні, виховні та завдання формування світогляду.

Загальноосвітніми завданнями є: а) здобуття теоретичної основи з проблем фізики конденсованого стану, знань фізичних процесів у напівпровідниках, основних принципів розгляду явищ у напівпровідниках; б) опанування методами аналізу фізичних властивостей напівпровідників .

Задача формування світогляду полягає у поглибленні уявлень про причинно-наслідкові зв'язки та адекватність їх відображення на сучасному науковому рівні в галузі фізики твердого тіла та матеріалознавстві, а також формування уявлень щодо перспектив різних напрямків науково-технічного прогресу.

Виховною задачею є формування навичок самостійної роботи з учбовою та науковою літературою, відповідального ставлення до вимог, що визначають кваліфікаційний рівень магістра з проблем матеріалознавства, потреби підвищення кваліфікації.

2.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати:

- рівняння Шредінгера для кристалу у загальному вигляді, із використанням наближень, із хвильовою функцією Блоха;
- енергетичний спектр та зонну модель кристалів
- квантові процеси як результат взаємодії квантів електромагнітного випромінювання із електронною підсистемою кристалів напівпровідників,
- фізичну сутність кінетичних явищ у напівпровідниках
- фізичну сутність контактних явищ у напівпровідниках
- теоретичні основи сучасних уявлень про квантово-механічну природу фізичних явищ у напівпровідниках,
- прикладне значення фізичних властивостей напівпровідників

вміти:

- розв'язувати спрощене рівняння Шредінгера та одержувати енергетичний спектр електронів у кристалах напівпровідників;
- будувати зони Бриллюена;
- володіти методами аналізу температурних залежностей електропровідності напівпровідників;
- визначати основні електрофізичні характеристики напівпровідників

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теорія електропровідності напівпровідників.

Тема 1. Енергетичні зонні моделі напівпровідників

Тема 2. Ефективні маси електронів та дірок

Тема 3. Статистика електронів та дірок в напівпровідниках

Тема 4. Температурні залежності положення рівня Фермі

Тема 5. Модельні уявлення про електропровідність власних і легованих напівпровідників.

Тема 6. Температурна залежність рухливості носіїв заряду

Змістовий модуль 2. Кінетичні явища в напівпровідниках.

Тема 7. Розсіювання носіїв заряду в напівпровідниках

Тема 8. Електропровідність напівпровідників у сильному електричному полі

Тема 9. Ефект Холла у напівпровідниках

Тема 10. Магніторезистивний ефект у напівпровідниках

Тема 11. Термоелектричні явища.

Тема 12. Ефект Ганна.

Змістовий модуль 3. Контактні явища в напівпровідниках.

Тема 13. Контакти метал-метал, контактна різниця потенціалів

Тема 14. Контакти метал-напівпровідник.

Тема 15. Діодна теорія випрямлення на контактах

Тема 16. Дифузійна теорія випрямлення на контактах

Тема 17. Контакти електронного та діркового напівпровідників

Тема 18. Тонкі p-n переходи..

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		Л	П	лаб	Інд	с.р.		Л	П	ла б	Ін д	с. р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теорія електропровідності напівпровідників.												
Тема 1. Енергетичні зонні моделі напівпровідників	10	2			2	6						
Тема 2. Ефективні маси електронів та дірок	6		2			4						
Тема 3. Статистика електронів та дірок в напівпровідниках	8	2	2			4						
Тема 4. Температурні залежності положення рівня Фермі	8		2			6						
Тема 5. Модельні уявлення про електропровідність власних і легованих напівпровідників.	10	2	2		2	4						
Тема 6. Температурна залежність рухливості носіїв заряду	8		2			6						
Разом за змістовим модулем 1	50	6	10		4	30						
Змістовий модуль 2. Кінетичні явища в напівпровідниках.												
Тема 7. Розсіювання носіїв зарзду в напівпровідниках	10	2	2			6						
Тема 8. Електропровідність напівпровідників у сильному електричному полі	8		2		2	4						
Тема 9. Ефект Холла у напівпровідниках	8	2				6						
Тема 10 . Магніторезистивний ефект у напівпровідниках	6		2			4						
Тема 11 Термоелектричні явища.	10		2		2	6						
Тема 12 Ефект Ганна	8		2		2	4						
Разом за змістовим модулем 2	50	4	10		6	28						
Змістовий модуль 3. Контактні явища в напівпровідниках.												
Тема 13. Контакти метал-метал, контактна різниця потенціалів	6	2				4						
Тема 14. Контакти метал-напівпровідник.	10	2	2			6						

Тема 15. Діодна теорії випрямлення на контактах	8	2	2			4						
Тема 16. Дифузійна теорії випрямлення на контактах	8		2			6						
Тема 17. Контакти електронного та діркового напівпровідників	10	2	2			6						
Тема 18 Тонкі р-п переходи..	8		2			6						
Разом за змістовим модулем 3	50	8	10			32						
Усього годин	150	18	32		10	90						
Модуль 2.												
			-	-		-			-	-	-	
ІНДЗ												
Усього годин												

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ефективні маси електронів та дірок	2
2	Температурні залежності положення рівня Фермі	4
3	Температурна залежність рухливості носіїв заряду	2
4	Електропровідність напівпровідників у сильному електричному полі	4
5	Магніторезистивний ефект у напівпровідниках	4
6	Ефект Ганна	2
7	Контакти метал-напівпровідник	4
8	Дифузійна теорії випрямлення на контактах	4
9	Тонкі р-п переходи.	2
10	Електронні переходи у гетероструктурах	2
11	Електролюмінесценція на контактах електронного та діркового напівпровідників	2
	Разом	32

6. Теми практичних занять

Не потребує

7. Теми лабораторних занять

Не потребує

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Неглибокі та глибокі локальні рівні у забороненій зоні.	4
2	Домішкові енергетичні зони	2

3	Кінетичне рівняння Больцмана	6
4	Питома електропровідність напівпровідників	4
5	Циклотронний резонанс у напівпровідниках	4
6	Класифікація електронних станів у забороненій зоні.	4
7	Елементарна теорія домішкових станів	6
8	Дифузія та дрейф нерівноважних носіїв заряду	6
9	Співвідношення Енштейна	6
10	Напівпровідники у зовнішньому електричному полі	6
11	Поверхневі енергетичні рівня	4
12	Фотовольтаїчний ефект на на p/n переходах	6
13	Сонячні батареї	6
14	Фотолюмінесценція у напівпровідниках	6
15	Виконання індивідуального завдання	10
16	Самостійне опрацювання лекційного матеріалу	20
	Разом	100

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання 1 . Варіанти індивідуальних завдань додаються

10. Методи навчання

За джерелом передачі та сприймання навчальної інформації

Словесні	Наочні	Практичні
Лекція	Ілюстрація	Практична робота
Розповідь		Творча
Пояснення		

11. Методи контролю

Контроль з боку викладача відбувається за такими формами: поточний контроль (опитування), контроль за змістовними модулями (тестування), оцінка індивідуальних аналітичних оглядів та розрахунково-графічних робіт, залік.

Навчальна дисципліна оцінюється за модульно-рейтинговою системою, яка складається з 3 змістовних модулів в семестрі.

До критеріїв оцінювання знань включені такі: своєчасність виконання завдань, самостійність, оригінальність мислення, відповідальність, уміння обстоювати свою думку, глибина засвоєння теоретичних знань (це перевіряється тестуванням), уміння структуровано викладати матеріал.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовий модуль 1 - 30 балів						Змістовий модуль 2 - 30 балів						Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	
3	3	3	4	3	4	3	3	3	4	3	4	100
Змістовий модуль 3 - 40 балів												
T13	T14	T15	T16	T17	T18							
3	3	3	4	3	4							

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики, державної атестації	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C	задовільно	
64-74	D		
60-63	E		
0-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	F*	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

*- оцінка F виставляється тільки за результатами складання заборгованості комісії

13. Методичне забезпечення

- Опорний конспект лекцій.

14. Рекомендована література

Базова

- Г.Г.Зегря, В.И.Перель. Основи фізики напівпровідників. М.: Физматгиз. 2009, 233 с.
- Г.Н.Лукьянов, И.И.Беланов Фізика напівпровідників. СПб, НИУ ИТМО, 2002, 153 с.
- К.В. Шалимова. Фізика напівпровідників. Изд.4-ое. СПб. Изд. Лань. 2010, 400 с.
- М.Кардена, Ю.Питер Основы фізики напівпровідників. М.: Физматгиз. 2002, 560 с.
- Фізика твердого тела. Энциклопедический словарь. Т.1, 2. П/ ред.. Барьяхтара В.Г. Киев. Наукова думка, 1996, 647 и 640 с.

Допоміжна

- Г.П.Пека, В.І.Стріха Поверхневі та контактні явища у напівпровідниках. К.: Либідь, 2002, 240 с.
- Н.А.Поклонский, С.А.Вырко, Н.М.Ланчук. Полупроводники. Основные понятия. Минск, БГУ, 2002, 155 с.

15. Інформаційні ресурси

- Наукова бібліотека ДНУ ім. Олесь Гончара, 49025, м. Дніпропетровськ, пр. Гагаріна, 72
- Обласна наукова бібліотека, 49025, м. Дніпропетровськ, вул. Савченко
- Джерела Інтернет: www.college.ru, Win DjView.

Структура рейтингової системи оцінювання Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Кафедра Фізики твердого тіла та оптоелектроніки
 Дисципліна **Фізика напівпровідників**
 Академічні групи КФ-17м-01
 Навчальний рік 2017 / 2018
 Семестр 1 (залік)

Елементи контролю за 1, 2, 3 змістовими модулями

Вид контролю	Кількість завдань	Кількість балів		Тиждень подачі або проведення
		за одиницю контролю	всього	
<i>за змістовим модулем 1</i>				
1. Тестові завдання для перевірки засвоєння лекційного матеріалу	1	10	10	1 – 5 тижні
2. Перевірка завдань за темами для самостійного опрацювання	5	2	10	1 – 5 тижні
3. Перевірка підготовки самостійної роботи з виступом-презентацією	2	5	10	1 – 5 тижні
<i>Всього за змістовим модулем 1</i>		<i>30 бала</i>		
<i>за змістовим модулем 2</i>				
1. Тестові завдання для перевірки засвоєння лекційного матеріалу	1	10	10	6 – 13 тижні
2. Перевірка завдань за темами для самостійного опрацювання	2	5	10	6 – 13 тижні
3. Перевірка індивідуальних контрольно-модульних робіт	1	10	10	6 – 13 тижні
<i>Всього за змістовим модулем 2</i>		<i>30 балів</i>		
<i>за змістовим модулем 3</i>				
1. Тестові завдання для перевірки засвоєння лекційного матеріалу	2	6	12	14 – 18 тижні
2. Перевірка завдань за темами для самостійного опрацювання	4	3	12	14 – 18 тижні
3. Перевірка індивідуальних контрольно-модульних робіт	1	16	16	14 – 18 тижні
<i>Всього за змістовим модулем 3</i>		<i>40 балів</i>		
Разом	100 балів			
Всього	100 балів			

Викладач-екзаменатор: _____ проф. Панченко Т.В.
 Викладач, який проводить практичні заняття _____ проф. Панченко Т.В.
Затверджено на засіданні кафедри, протокол № 14 від 15.05.2017 р.

Завідувач кафедри фізики твердого тіла та оптоелектроніки, проф. _____ Трубіцин М.П.